

Bästa sättet att lära
känna Kuba:
Upplev arbetsglädjen
och entusiasmen,
den varma mänskliga
atmosfären
sången, musiken,
dansen ...

Det blir ditt livs
upplevelse!

Till KUBA med Nordiska Brigaden

Så började det ...

På revolutionens 10-årsdag talade Fidel Castro på Revolutionsplatsen i Havanna. Det var i januari 1969, det år som kallats *den avgörande ansträngningens år*. Fidel talade om revolutionens framgångar och svårigheter och uppmanade folket till en gemensam ansträngning för att höja sockerproduktionen. Målet var 10 miljoner ton socker - 2,5 miljoner ton mer än tidigare.

Bland dem som lyssnade på talet fanns en grupp Kuba-vänner från USA. Det var progressiva ungdomar som inte accepterade sitt hemlands fientliga Kuba-politik,

Hos dem föddes tanken att göra en praktisk arbetsinsats för att bidra i uppbyggnadsarbetet, och Fidel inbjöd dem att delta i årets sockerskörd - i den avgörande ansträngningen. Det blev den första Venceremos-brigaden från USA.

De första brigaderna

Venceremos-brigaden från USA med 200 deltagare kom till Kuba i slutet av 1969 och reste hem i februari 1970. De deltog i den stora sockerskördens tillsammans med en vietnamesisk brigad. Samtidigt kom ett flottbesök från Sovjet, och gästerna från fartygen deltog också i skördearbetet.

Erfarenheterna från Venceremos-brigaden var så givande, både för brigadorerna och kubanerna, att nya brigader började förbere-

das omedelbart. Den andra Venceremos-brigaden bestod av nästen 700 personer.

Också i Norden ville progressiva ungdomar visa sitt stöd för Kuba. Svensk-Kubanska Föreningen samlade den första Nordiska Brigaden - Brigada Nordica - som reste till Kuba sommaren 1970.

Arbete på byggen och i jordbruket

Solidaritetsbrigadernas arbetsuppgifter har förändrats under åren. År 1971 skördades fortfarande socker, men från 1972 övergick man till byggnadsarbete.

Los Naranjos är en by som ligger några mil väster om Havanna. Byn började byggas 1971 av den internationella ungdomsbrigaden med deltagare från hela världen. Olika internationella brigader deltog i arbetet, som pågick fram till 1975: Venceremos-brigaden från USA, Nordiska Brigaden samt brigader från Peru och Centraleuropa. I byn uppfördes 300 bostäder, skola, daghem, sjukstuga och butiker.

1975-1980 var brigadernas nya projekt att bygga bostäder till arbetare på textilfabriken i Ariguanabo. Senare kom andra byggnadsuppdrag. 1985 års Nordiska Brigad ägnade en del av sin tid åt byggnadsrestaurering inne i Gamla Havanna. En annan brigad var med om att bygga en högstadieskola, som nu bär namnet Anton Nilsson. 1991 års brigad byggde nya sovsalar på

själva brigadlägret Julio Antonio Mella.

Senare under 1990-talet och nu på 2000-talet har arbetsuppgifterna till största delen varit olika slags jordbruksarbete. Det kan vara skörd av frukt eller rensnings- och gallringsarbete.

Sommarbrigad och vinterbrigad

Nordiska Brigaden åker till Kuba två gånger om året. Brigaden har deltagare från Sverige, Norge, Danmark, Färöarna, Finland, Island, Irland och Storbritannien. Vissa år kan sommarbrigaderna vara för hela Europa, och då kallas de *Brigada Europea*.

Tiden för sommarbrigaden är vanligen i juni-juli och vinterbrigaden december-januari. Ett program görs för varje brigad, där arbete varvas med studiebesök, föredrag, möten, kultur och avkoppling. I programmet ingår även några dagars resa till någon annan del av landet.

Vänskap mellan länderna

Att åka till Kuba och arbeta i en brigad - det är en solidaritetshandling, ett ställningstagande för den kubanska revolutionen och för hela Latinamerikas kamp mot USA:s inblandning på kontinenten. Deltagandet i brigaden är ett viktigt sätt att befästa vänskapen mellan Kuba och de nordiska länderna.

På Kuba organiseras brigaderna av ICAP - *Instituto Cubano de Amistad entre los Pueblos* - Kubanska Institutet för vänskap mellan folken. ICAP:s representant tar emot brigaden vid ankomsten till José Martí-flygplatsen i Havanna. ICAP ansvarar sedan för mat, transporter, studiebesök, fritidsaktiviteter m.m. under hela vistelsen på Kuba.

Arbetsbrigaderna ger också sina deltagare en unik chans att verkligen lära känna Kuba. Man bor och arbetar tillsammans med kubanska vänner, gör många studiebesök tillsammans och får höra intressanta föredrag. Man bär med sig hem en stor mängd nya erfarenheter och kunskaper. Många tar fotografier och visar för arbetskamrater, vänner och släkt när de kommer hem. Några håller föredrag om Kuba på skolor, i föreningar o s v. Ibland lyckas vi få in reportage om brigaden i tidningar. Allt detta är mycket viktigt, eftersom krafter som har gemensamma intressen med

USA:s regering hela tiden sprider lögnen och fördomar om Kuba i svenska massmedia. Brigaden blir en stark inspirationskälla att fortsätta solidaritetsarbetet för Kuba och hela Latinamerika.

Hur blir man brigadör?

För att få delta i brigaden måste man vara medlem i Svensk-Kubanska Föreningen. Medlem blir man genom att betala in årsavgiften på postgiro 40 54 11 - 0. Årsavgiften inkluderar prenumeration på föreningens tidskrift KUBA och löpande information om föreningsaktiviteter m.m. Ungdomar under 20 år betalar halv avgift.

Innan man deltar i en brigad är det väldigt bra att skaffa sig vissa förkunskaper om Kuba. Genom Svensk-Kubanska Föreningen kan man köpa boken KUBA - en annan värld är möjlig, som ger mycket information. Beställ från föreningens kansli, Box 450 65, 104 30 Stockholm (tel. 08-31 95 30).

Det kan också vara bra att läsa andra böcker om Kuba, och kanske fördjupa sig i något ämne man är speciellt intresserad av. Ju bättre man är förberedd inför brigaden, ju bättre utbyte får man av vistelsen på Kuba. Att besöka ett bibliotek kan löna sig. Några exempel på litteratur om Kuba ger vi på baksidan av denna broschyr.

Spanska är det inte nödvändigt att du behärskar. Men många blivande brigadörer kanske ändå gärna vill ta tillfället i akt för att lära sig en del spanska innan avresan. Om du inte kan spanska klarar du dig bra med engelska. Bland de kubanska ungdomar och studenter, som arbetar tillsammans med brigaden, kan flera tala engelska. En del talar andra språk, t.ex. franska, tyska eller ryska. Föreläsningar som hålls på brigadlägret simultantolkas till svenska. Den svenska gruppen har en egen tolk som sköter simultantolkningen och som också följer med och tolkar på studiebesök etc.

Förseminarier försöker föreningen att ordna innan avresan. Ett mål är att kunna samla alla deltagare på samma plats, men om det inte går ordnas flera olika seminarier. Då kan brigadörerna bestämma sig för hur de ska fördela vissa arbetsuppgifter: En dokumentationsgrupp organiseras, en grupp får i uppdrag att sy brigadens banderoll och en gåvogrupp organiseras.

Är du bra på att sjunga, eller spelar du gitarr, flöjt eller något annat instrument som är lätt att bära med sig? Då kan du vara säker på att dina talanger uppskattas både på förseminariet och på brigaden!

Campamento Julio Antonio Mella

Brigaden har sitt logi på *Campamento Internacional Julio Antonio Mella* nära byn Caimito de Guayabal ca fyra mil sydväst om Havanna. Lägret är som ett litet miniatyrsamhälle med enkla baracker med sovplatser, samlingslokal, matsal och kök, TV-rum, litet bibliotek m.m. På vissa tider har man tillgång till telefon och e-mail. Mitt i lägret finns en stor utomhusscen, en bar under ett skärmtak, en liten trädgård med planteringar och en kaffekiosk. Där finns också en affär där du kan köpa hygienartiklar, godis, snacks, böcker och en hel del souvenirer.

Strax intill ligger Mangolunden med stenbänkar och bord under stora skuggande träd. Här har mången brigadör vilat sin trötta kropp under middagsrastens siesta. Där finns också en stor utomhusscen, utmärkt för kvällsevenemang med musik och dans. I Mangolunden samlas man också till gruppmöten och diskussioner, eller så sätter man sig tillrätta med reseskivmaskinen för att knacka ner en rapport om det senaste studiebesöket.

I en annan del av lägret hittar man idrottsplatsen, där det ibland pågår turneringar i basketboll eller fotboll mellan lag från de olika länderna.

Om man vill kan man hyra en cykel och ta sig runt i omgivningarna till lägret.

En viktig plats på lägret är den lilla läkarmottagningen, där man kan få hjälp om man har oturen att drabbas av sjuk mage, för mycket solbränna, skavsår eller andra mindre åkommor. Skulle något allvarigare inträffa finns en ambulans som ger transport direkt till ett sjukhus i Havanna. Erfarenheten är att varje brigad drabbas på något sätt av tillfälliga sjukdomsfall eller lätta skador. Men med kunnig hjälp från de kubanska sjukvårdarna och uppmuntran från kamraterna är man snart i form igen!

Vem var Julio Antonio Mella?

Lägret är uppkallat efter en av den kuban-

ska historiens mest kända gestalter, *Julio Antonio Mella*. Hans byst står vid lägrets entré och varje brigad deltar i en ceremoni och lägger en krans vid bysten.

Julio Antonio Mella ledde den anti-imperialistiska studentrörelsen som växte fram på Kuba i början av 1920-talet. Han deltog i grundandet av Universitetsstudenternas Förbund, FEU, och Folkuniversitetet José Martí, där mer än 500 arbetare deltog i regelbunden undervisning. 1925 grundade han Kubas Kommunistiska Parti. Julio Antonio Mella blev en symbol för kampen mellan arbetarna och de radikala studenterna, och också för den anti-imperialistiska kampen.

Under diktatorn Machados regim utsattes de radikala arbetarna och studenterna för svåra förföljelser. I november 1925 fängslades Julio Antonio Mella och FEU förbjöds. Mella frigavs efter en lång hungerstrejk och en omfattande solidaritetsrörelse. Han tvingades fly till Mexiko, men där mördades han av Machados agenter i juni 1929.

Idag hedras Mellas gärning på Kuba, och att det är han som har fått ge namn åt det internationella brigadlägret, visar vad brigadrörelsen representerar: enheten mellan arbetare och studenter, liksom mellan praktiskt arbete och studier, anti-imperialism, internationalism och solidaritet.

Arbete, studier och fritid

Arbetsbrigaden har ett noga uppgjort schema. Arbetsveckan är fem förmiddagar, men man arbetar bara under de två första veckorna. Lördagar och söndagar lediga, och då ordnas studiebesök och utflykter. På kvällarna är det olika slags program, och ibland är det underhållning med sång, musik och dans (mest salsa).

Du vaknar innan solen går upp av att högtalarna skallrar fram ljudet av en galande tupp. Därefter följer den kända låten Guantanamera och några andra kubanska sånger följda av nyheter på spanska. Du skyndar dig till tvättrummet. På med arbetskläderna. Med vattenflaskan och arbetshandskarna i nyporna strömmar alla till matsalen för att äta frukost. Klockan är inte mycket mer än sex. Sen är det dags att samlas vid utomhusscenen för en genomgång av dagens arbete och uppdelning i grupper för

Det blir många studiebesök. Här besöker brigadörerna ett jordbrukskooperativ.

de olika arbetsplatserna.

När solen går upp skramlar alla bussarna ut från lägret i en lång karavan. På arbetsplatsen får du kanske gräva diken, plocka sten, rensa ogräs mellan socker-rörsplantor eller fruktträd, skörda frukt eller svarta bönor ... Arbetsplatsens yrkeskunniga kubaner hjälper dig och dina kamrater tillrätta. Det kan kännas ganska tungt för den som inte är van vid hårt arbete. Ganska snart blir det också rätt varmt, och svetten lackar. Men du får arbeta i en takt som passar dig, och du gör så gott du kan. Kanske blir du förvånad att du orkar så mycket som du gör!

Innan du vet ordet av är det dags för en paus. Då sitter ni alla på någon skuggig plats och kopplar av. Stämningen är kamratlig och entusiastisk. Det är nu, mitt under arbetet, som du får vänner, kanske för livet, både bland kubanerna och de europeiska brigadörerna.

Hela Nordiska Brigaden kan bestå av upp till 200 brigadörer. Om ytterligare europeiska länder är med, kan det bli flera. Dessa delas upp i med ett antal olika stora grupper, beroende på arbetsplatsens behov. Det är inga fasta grupper och oftast har man tillfälle att pröva olika sorters arbete och växla arbetskamrater om man vill.

Med varje grupp följer några kubanska ungdomar. Dessa ungdomar är speciellt utvalda. Att delta i någon internationell brigad ingår som en del i deras utbildning, som ofta kan vara inriktad på framtida

arbetsuppgifter i internationella sammanhang. De kan också tala engelska, och tjänstgör ofta som tolkar i olika sammanhang under lägertiden. En eller två av dessa ungdomar är knutna till varje lands grupp av brigadörer och finns alltid till hands för dem.

Arbetspassen är förmiddagarna, innan solen blir för het. Kanske nio sådana arbetspass blir det totalt. Efteråt utvärderar vi resultatet och våra kubanska ansvariga kamrater berättar vad vi presterat beräknat i pesos eller arbetstid för kubanska yrkesarbetare. Vi brukar vara rätt så duktiga!

Studiebesök och föreläsningar

Varje brigadör har chans att följa med på flera olika studiebesök. Dessa sker delvis i mindre grupper, till vilka man får anmäla sig i förväg. Man kan välja bland olika besök beroende på intresse: Fabriker, kollektivjordbruk, skolor, daghem, sjukhus, museer o s v. Före varje besök väljs en brigadör som på slutet ska säga några ord till tack för allas räkning och överlämna en liten gåva. En annan får i uppdrag att göra anteckningar under besöket och att författa en rapport efteråt. Dokumentationsgruppen försäkras om att det finns åtminstone en som tar bilder under besöket.

Under veckorna på lägret kommer flera kubanska föreläsare som är sakkunniga på olika samhällsområden. Ofta är föreläsarna ledande representanter för olika organisationer och myndigheter. Det kan vara föreläsningar om utbildningssystemet, hälso- och sjukvården, samhällsplanering, bostadsbyggandet, Latinamerikas historia, den kubanska kulturen och mycket annat.

Fritid och avkoppling

Några av de lediga dagarna brukar ägnas helt åt bad och avkoppling vid havet. Då åker hela brigaden ut till en skön sandstrand där man kan bada och sola hela dan. När det är dags för lunch delar man ut mat och dricka och så blir det pic-nic på stranden i skuggan av svajande palmer. Andra lediga dagar ägnas åt Havanna. Kanske blir det en bussrundtur med guide. Du får tillfällen att uppleva stan på egen hand, flanera på strandgatan Malecon, handla souvenirer i Gamla Havannas historiska kvarter, eller

kanske bara sitta och njuta av en härlig glass på Copelia, det stora glasspalatset. Eventuellt ordnas ett besök på *Tropicana*, Havannas internationellt kända nattklubsvarité.

Fritid har man också på lägret. Vissa kvällar bjuds det på underhållning i form av sång, musik och dans med kända kubanska artister. Ibland visas kubansk film på video. Det är både dokumentära filmer och spelfilmer. Alla är av hög kvalité och ger fina inblickar i landets historia och samhälle.

En kväll på lägret är det Nordisk Afton. Då får de nordiska brigadörerna visa sina kubanska vänner vad de förmår när det gäller sång, musik och scenkonst.

Sista veckan

Nu kommer det stora äventyret! Med buss eller tåg åker hela brigaden iväg från lägret. Resmålen är olika från år till år. Under nära dygn får man komma ut i någon av Kubas provinser, där man besöker många historiskt och kulturellt intressanta platser och får stora naturupplevelser. Nordiska Brigaden 1984 fick vara med om en vandring upp till Fidels gerillahögkvarter La Plata i Sierra Maestra-bergen. Familjebrigaden 1985 besökte Santiago de Cuba med många minnen från revolutionens första tid och fick höra Fidel tala vid ett massmöte den 26 juli i Guantanamo.

Det händer ofta att sommarbrigadens sista vecka sammanfaller med tiden kring 26 juli, den dag då minnet av anfallet mot Moncada-kasernen i Santiago de Cuba 1953 - startsignalen för befrielsekampen - firas över hela Kuba. Brigaden 1991 vakade in dagen inbjuden av CDR-kommittéerna och deltog sedan i massmötet i Matanzas på själva 26:e juli, där inte bara Fidel talade utan också ANC-ledaren Nelson Mandela. Ett historiskt ögonblick!

Under vinterbrigaden infaller Revolutionsdagen den 1 januari; också detta en dag som firas i hela landet.

Jubileumsbrigaden – den fyrtionde - vintern 2003-04

Brigadledarna Inka Persson och Ulf Halldin skickade hem denna entusiastiska rapport med e-mail:

Sol och bad - och idrott. Tillfällen till avkoppling och motion saknas inte under brigadvistelsen.

¡Que experiencia!

Den 40:e Nordiska Brigaden på Kuba är ett enda stort äventyr.

Drygt 150 personligheter från Sverige, Norge, Finland, Danmark, Island, Storbritannien och Irland (varav 56 svenskar och 53 norrmän) sprudlar av nyfikenhet, arbetslust och engagemang.

Möte på brigadlägret med släktingar till de fem kubanska anti-terroristerna som är fängslade i USA

I ett stilla ljummet duggregn strålade vi alla samman på kvällen den 14 december, i lagret Campamento Julio Antonio Mella, en knapp timmes bussväg sydväst om Havanna. Från den stunden har vi varit sysselsatta upp över öronen. Den kubanska brigadledningen har givit oss mer att bita i än vi någonsin hade vågat hoppas på.

Målet med Brigaden är glasklart

ICAP (Kubanska Institutet för Vänskap mellan Folken) erbjuder oss rikliga tillfällen att få egna erfarenheter av verklighetens Kuba, att knyta kontakter och att visa vår solidaritet med det kubanska folkets kamp för självständighet, oberoende och rätten att välja den regering och det statskick de själva önskar!

Under vår vistelse här har den kubanska brigadledningen visat prov på en stor organisationsförmåga. Hela arrangemanget är fantastiskt och genomförs med stor skicklighet och värme. Vi får mycket uppmuntran och erkännande för våra arbetsinsatser, men hela tiden betonas det från lägerledningen att det är solidariteten som är det absolut viktigaste.

Några smakprov

Vi har besökt ett jordbrukskooperativ med självägande odlare och fick där delta i det morgonmöte som de håller varje onsdag. Kooperativets medlemmar turades om att redogöra för den senaste veckans händelser

inom politik, samhälle, idrott och kultur. Veckans arbetsresultat fick en stor hjärtlig applåd.

Tobaksproduktionen har vi fått följa från minsta planta till doftande gördelprydda cigarrer i bästa "Fidelformat". (Klok som han är slutade han ju röka för många år sedan. Och nu kämpar han för att Kuba ska få råd att sluta med tobaksförsäljning.)

Socketodlingen har vi lärt känna inifrån, med fingrarna djupt i den röda jorden, befriades den från näringsstjälande ogräs.

Allt arbete som ligger förborgat i den apelsin som vi hugger tänderna i där hemma förstår vi nu: Först plockade vi stenar runt de nygrävda planteringshålerna i ett jättefält. Dagen därpå samlade vi upp avsågade sjuka grenar under vuxna träd, dignande av orange frukter. Och sedan var det dags för skörd.

Arbetsuppgifterna har roterats mellan de olika ländernas grupper, så vi har fått prova på det mesta. Minst ansträngande var de två förmiddagar då vi skördade svarta bönor.

En (bandinspelad) galen tupp följd av Guantanamo har väckt oss till arbetsdagarna (bara 8 inalles, tyvärr) kl. 05.45. Efter frukost har vi samlats för en kort genomgång av dagens schema samt arbetsfördelningen, innan vi 07.00 har tuffat iväg, packade i bussar eller på traktorkärror. Mottagna av glada leenden och vinkningar från kubanerna i byarna och längs vägarna där vi färdats ut till fälten.

Nyduschade och mätta har vi på eftermiddagarna lyssnat på enormt kunniga och intressanta gästande föreläsare, som tagit upp politiska, ekonomiska, sociala och kulturella frågor; alla lika öppna för diskussioner. T o m vice statsministern, tillika Kubas representant i IOK, José Ramón Fernández, har varit hos oss och svarat på alla våra frågor med stort tålamod – och en jättenäve humor!

Familjemedlemmarna till de fem i USA oskyldigt fängslade männen besökte oss en dag och berättade bland annat om hur de har trakasserats och förhindrats av de amerikanska myndigheterna från att besöka sina män/pappor/söner.

Vi har också fått träffa representanter för Kubanska Kvinnoförbundet och veteraner

från revolutionen.

En lång rad studiebesök har ordnats för oss. Bland annat till en lärarhögskola, konst- och idrottsskolor, tobaksodlarkollektiv och sociala projekt av olika slag i Havanna.

En fyradagarstur till Pinar del Río med hotellvistelse kom vi tillbaka från i förrgår. Där besökte vi både cigarr- och romfabrikerna, åkte båt i en underjordsflod i Viñalesdalen och hann till och med löga oss vid och i Karibiska Havet en eftermiddag.

Det känns som om inget fattas! Vi har erbjudits otroligt många möjligheter att knyta nya kontakter och att skapa oss egna bilder av hur folket lever, verkar och deltar i framåtskridandet i landet Kuba. Och vem vi än frågar i brigaden så får vi samma svar: Det är så bra ordnat! Det är ett fantastiskt arrangemang!

Vi blir omhändertagna väl och minsta skråma får professionell behandling av de alltid närvarande sjuksköterskorna. De (väldigt få!) magproblem som har uppstått, har botats av lägre läkare på mindre än ett dygn. Deras mediciner har uppväckt nyfikenhet och verkar t o m ha tänt en och annan forskargnista!

Musik och åter musik fyller kvällarna här. Dans och sång, barnmusikal i proffsklass. Salsan böljar genom de karibiska nätterna och alla tycks älska att dansa. Här är vi minns inga "stela och inbundna svenskar".

Fiestorna, ofta med levande musik, pågår till in på småtimmarna och ändå är ingen för trött för att gå upp till arbetet eller till våra utflykter. Vi har badat och njutit vid Havannas östra strand två gånger och fått flera tillfällen att vandra omkring i den spännande huvudstaden på fri fot.

Tiden går bara allt för fort! Separationsångesten börjar redan pyra...

Men nu känner vi att vi har fått de redskap vi behöver, för att verka som motkrafter mot de lögnbilder och fördomar som sprids om Kuba världen över.

Inka och Ulf

P.S. I fotbollsmatchen mellan den Nordiska Brigadens lag och ett lokalt kubanskt lag förlorade vi förtjänstfullt med tre mål mot fyra. D.S.

Att läsa om Kuba:

KUBA Svensk-Kubanska Föreningens tidskrift, som kommer ut med fyra nummer om året.

Kuba – en annan värld är möjlig

Svensk-Kubanska Föreningens bok om Kuba utgiven 2003.

Historien skall frikänna mig!

Fidel Castros berömda försvarstal från 1953 med inledning av Sven Wernström. Specialskrivet förord av Fidel Castro till denna jubileumsutgåva utgiven av Svensk-Kubanska Föreningen 1993.

Frige de fem kubanerna ur USA:s fångelser!

Fakta i målet om de fem kubanska politiska fångarna i USA, som i USA tagit reda på terroristplaner mot Kuba. Fakta om USA:s terrorism mot Kuba. Broschyr utgiven av Svensk-Kubanska Föreningen 2003

Kuba - Din ciceron till solens, salsans och sinnenas ö.

Guide- och reportagebok, Maria Sandblad (Vagabond 1999).

Röster på Cuba - Om musik, kultur, samhälle.

Per Anders Hellqvist, Sveriges Radios förlag 1978.

Upproret

En ungdomsbok om kampen mot diktatorn Batista av Sven Wernström 1968 (En bok för alla 1980).

Äventyraren

En annan ungdomsbok av Sven Wernström (Gidlunds 1982) med ett kapitel "När jag åkte till Kuba", som handlar om en svensk tonårsgrabb på arbetsbrigad.